

ลำดับเรื่อง ในพุทธประวัติจากพระโอษฐ์

	หน้า
คำปรารภ	(๑)
อักษรย่อชื่อคัมภีร์	(๒)
คำนำเมื่อพิมพ์ครั้งที่ เก้า	(๗)
คำนำเมื่อพิมพ์ครั้งที่ หนึ่ง	(๘)
คำนำเมื่อพิมพ์ครั้งที่ สอง	(๑๑)
คำนำเมื่อพิมพ์ครั้งที่ สาม	(๒๒)
คำนำเมื่อพิมพ์ครั้งที่ หก	(๒๓)
วิธีใช้หนังสือเล่มนี้	๑

ภาคหน้า

ข้อความให้เกิดความสนใจในพระพุทธประวัติ (๑๒ เรื่อง)

โลกธาตุหนึ่ง ๆ มีพระพุทธเจ้าเพียงองค์เดียว	(พ.ม.) ๗
การปรากฏของพระตถาคตมีได้ยากในโลก	(พ.ม.อ.) ๘
โลกที่กำลังมืดมัว ก็ยังสนใจในธรรมของพระตถาคต	(พ.ม.) ๘
การมีธรรมของพระตถาคตอยู่ในโลก คือความสุขของโลก	(พ.ม.) ๙
พระตถาคตเกิดขึ้นเพื่อความสุขของโลก	(พ.ม.) ๑๐
พระตถาคตเกิดขึ้นในโลก เพื่อแสดงแบบแห่งการครองชีวิต- -อันประเสริฐแก่โลก	(พ.ม.) ๑๑
พระตถาคตเกิดขึ้น แสดงธรรมเพื่อความสว่าง, ดับ, รู้	(พ.ม.) ๑๒
ธรรมชาติ ๓ อย่าง ทำให้พระองค์เกิดขึ้นเป็นประทีปของโลก	(พ.ม.ส.) ๑๒
ผู้เชื่อฟังพระตถาคต จะได้รับประโยชน์สุขสันกาลนาน	(พ.ม.) ๑๓

(๒๔)

ลำดับเรื่อง

(๒๕)

หน้า

ทรงขนานนามพระองค์เองว่า “พุทธะ”	๑๓
เรื่องย่อ ๆ ที่ควรทราบก่อน	๑๕
เรื่องสั้น ๆ ที่ควรทราบก่อน (อีกหมวดหนึ่ง) (พ.ม.อ.)	๑๖

ภาค ๑

เริ่มแต่การเกิดแห่งดาวขวงส์ จนถึงออกผนวช (๒๑ เรื่อง)

การเกิดแห่งวงศ์สาकยะ	๒๑
พวกสาकยะอยู่ได้อำนาจพระเจ้าโกศล	๒๒
แดนสาकยะขึ้นอยู่ในแคว้นโกศล	๒๓
การอยู่ในหมู่เทพชั้นดุสิต (พ.ม.)	๒๓
การเกิดในดุสิต	๒๓
การดำรงอยู่ในดุสิต	๒๔
การดำรงอยู่ตลอดอายุในดุสิต	๒๕
การจุติจากดุสิตลงสู่ครรภ์ (พ.ม.)	๒๕
เกิดแสงสว่างเนื่องด้วยการจุติจากดุสิต (พ.ม.)	๒๕
แผ่นดินไหวเนื่องด้วยการจุติ (พ.ม.)	๒๖
การลงสู่ครรภ์ (พ.ม.)	๒๖
การอยู่ในครรภ์ (พ.ม.)	๒๖
มารดาไม่มีศีล	๒๗
มารดาไม่มีจิตในทางกามารมณ์	๒๗
มารดามีลาม	๒๗
มารดาไม่มีโรค, เห็นโพธิสัตว์	๒๗
มารดาอุ้มครรภ์เต็มสิบเดือน	๒๘

(๒๖)

พุทธประวัติจากพระโอษฐ์ – ลำดับเรื่อง

	หน้า
การประสูติ (พ.ม.)	๒๘
ยื่นคลอດ	๒๘
เทวดารับก่อน	๒๘
เทพบุตรทงส์รับมาถวาย	๒๘
ไม้เบอนมลทินกรรม	๒๘
ทอธารจากอากาศ	๒๙
การเปล่งอาสภิวาจา	๒๙
เกิดแสงสว่างเนื่องด้วยการประสูติ (พ.ม.)	๓๐
แผ่นดินไหวเนื่องด้วยการประสูติ (พ.ม.)	๓๐
ประกอบด้วยมหาปฐิสลักขณะ ๓๒	๓๑
บุรพกรรมของการได้มหาปฐิสลักขณะ	๓๓
ประสูติได้ ๗ วัน พระชนนีทิวกต	๔๐
ทรงได้รับการบำเรอในราชสำนัก	๔๐
กามสุข กับ ความหน่าย	๔๒
ทรงหลงกาม และ หลุดจากกาม	๔๔
ความรู้สึกที่ถึงกับทำให้ออกผนวช (พ.ม.)	๔๔
การออกผนวช	๔๗
ออกผนวชเมื่อพระชนม์ ๒๙	๔๗

ภาค ๒

เริ่มแต่ออกผนวชแล้ว จนถึง ได้ตรัสรู้ (๓๕ เรื่อง)

เสด็จไปสำนักอาฬารดาบส	๕๑
เสด็จไปสำนักอุทกดาบส	๕๓

ลำดับเรื่อง

(๒๓)

หน้า

เสด็จไปอรุณเวลาเสนาบดีคม	๕๕
ทรงประพาศคฤคัยกิลมณโญค	๕๖
อุปมาปรากฏแจ่มแจ้ง	๖๑
ทุกรกิริยา	๖๓
ทรงแนพระทัยว่า ไม่อาจตรัสรู้เพราะการทำทุกรกิริยา	(พ.ม.ส.)	๖๗
ทรงกลับพระทัยจนอาหารหายาบ	๖๘
ภิกษุปัญจวัคคีย์หลีก	๖๙
ทรงตรัสรู้เพื่อตรัสรู้	๖๙
ทรงเที่ยวแสวงเพื่อความตรัสรู้	๗๐
ทรงคอยควบคุมวิตก	๗๑
ทรงกำหนดสมาธินิมิต	๗๕
ทรงคอยกั้นจิตจากกามคุณในอดีต	๘๐
ทรงคิดค้นวิธีแห่งอิทธิบาท	๘๑
ทรงคิดค้นเรื่องเบญจขันธ์ ฯลฯ	๘๒
ทรงคิดค้นเรื่องเวทนาโดยละเอียด	(พ.ม.ส.)	๘๓
ทรงแสวงเนื่องด้วยเบญจขันธ์ ฯลฯ	๘๕
ทรงค้นลูกโซ่แห่งทุกข์	๘๖
ทรงค้นลูกโซ่แห่งทุกข์ (อีกนัยหนึ่ง)	(พ.ม.ส.)	๘๙
ทรงพยายามในอิทธิเวทย์ตามทัศนะเป็นขั้น ๆ	๙๓
ทรงทำลายความขลาด	๙๕
ธรรมที่ทรงอบรมอย่างมาก	๙๗
วิหารธรรมที่ทรงอยู่มากที่สุด	(พ.ม.)	๙๘

(๒๘)

พุทธประวัติจากพระโอษฐ์ – ลำดับเรื่อง

หน้า

ทรงพยายามในเนกขัมมจิต และ–

–อนุปพพิหารสมาบัติ	ก่อนตรัสรู้	(พ.ม.อ.)	๑๐๓
ทรงอธิษฐานความเพียร	ก่อนตรัสรู้	๑๑๒
ความผั่นคร่งสำคัญ	ก่อนตรัสรู้	๑๑๓
อาการแห่งการตรัสรู้	๑๑๕
สิ่งที่ตรัสรู้	๑๑๗
การตรัสรู้ คือการทบรอยแห่งพระพุทเจ้าในอดีต	(พ.ม.ส.)	๑๒๑
การตรัสรู้ คือการทรงรู้แจ้งผัสสาตนะโดยอาการห้า	(พ.ม.ส.)	๑๒๒
เกิดแสงสว่างเนื่องด้วยการตรัสรู้	๑๒๓
แผ่นดินไหวเนื่องด้วยการตรัสรู้	(พ.ม.)	๑๒๔
การรู้สึกพระองค์ว่าได้ตรัสรู้แล้ว	๑๒๔
วิหารธรรมที่ทรงอยู่ เมื่อตรัสรู้แล้วใหม่ๆ	(พ.ม.ส.)	๑๒๕

ภาค ๓

เริ่มแก่ได้ตรัสรู้แล้ว จนถึง ปุโรคปัญจวัคคีย์ (๗๙ เรื่อง)

ทรงเป็นลูกไก่ตัวพี่สุด	๑๓๓
ทรงเป็นผู้ข่มอินทรีได้	๑๓๔
ทรงมีตถาคตพละญาณ สิบ	๑๓๕
ทรงมีตถาคตพล ห้า	(พ.ม.ส.)	๑๓๗
ทรงทราบอินทรีอันยิ่งหย่อนของสัตว์	(พ.ม.ส.)	๑๓๗
ทรงมีและทรงแสดงญาณตถุญาณที่ทำให้แจ้งอริมุตติบท ท.	(พ.ม.ส.)	๑๔๐
ทรงมีเวสวารัชญาณ สี่	๑๔๑

ลำดับเรื่อง

(๒๕)

หน้า

ทรงประกาศพรหมจักรท่ามกลางบริษัท	(พ.ม.ส.)	๑๔๒
ทรงมีวิธี “รุก” ขาศึกให้แพ้ยั่ว	(พ.ม.)	๑๔๔
ทรงมีธรรมสีหนาทที่ทำให้ชาวโลกให้สันติ	๑๔๖
ทรงเปรียบเทียบการกระทำของพระองค์ ด้วยการกระทำของสีหะ	(พ.ม.ส.)	๑๔๗
ทรงมีธรรมสีหนาทอย่างองอาจ	๑๔๘
สิ่งที่ใคร ๆ ไม่อาจท้วงติงได้	๑๕๐
ไม่มีความลับ ที่ต้องให้ใครช่วยปกปิด	(พ.ม.)	๑๕๑
ทรงแสดงสิ่งที่น่าอัศจรรย์อันแท้จริงของพระองค์	(พ.ม.ส.)	๑๕๒
ทรงเป็นอัจฉริยมนุษย์ในโลก	(พ.ม.)	๑๕๓
ทรงต่างจากมนุษย์ธรรมดา	๑๕๓
ทรงบังคับใจได้เด็ดขาด	๑๕๕
ไม่ทรงติดแม้ในนิพพาน	(พ.ม.)	๑๕๕
ทรงมีความคงที่ต่อวิสัยโลก ไม่มีใครยิ่งกว่า	(พ.ม.)	๑๕๖
ทรงอยู่เหนือการครอบงำของเวทนา มาตั้งแต่ออกผนวชจนตรัสรู้	(พ.ม.ส.)	๑๕๗
ทรงยืนยันในคุณธรรมของพระองค์เองได้	๑๖๒
ทรงยืนยันให้ทดสอบความเป็นสัมมาสัมพุทธะของพระองค์....	(พ.ม.ส.)	๑๖๓
ทรงยืนยันว่าไม่ได้บริสุทธิ์เพราะตะบะอื่น นอกจากอริยมรรค	(พ.ม.ส.)	๑๖๗
ทรงยืนยันพรหมจรรย์ของพระองค์ว่าบริสุทธิ์เต็มที	(พ.ม.)	๑๖๘
ทรงยืนยันว่าตรัสเฉพาะเรื่องที่ทรงแจ่มแจ้งแทงตลอดแล้วเท่านั้น	(พ.ม.ส.)	๑๗๒
สิ่งที่ไม่ต้องทรงรักษาอีกต่อไป	๑๗๓
ทรงฉลาดในเรื่องซึ่งพ้นวิสัยโลก	(พ.ม.)	๑๗๔

(๓๐)

พุทธประวัติจากพระโอษฐ์ - ลำดับเรื่อง

	หน้า
ทรงทราบ ทรงเปิดเผย แต่ไม่ทรงติด ซึ่งโลกธรรม (พ.ม.ส.)	๑๗๔
ทรงทราบทิวทัศน์ที่ลึกซึ้ง หกสิบสอง	๑๗๕
ทรงทราบส่วนสุดและมัชฌิมา	๑๘๐
ทรงรับรองสัญลักษณ์โยคที่เป็นไปเพื่อนิพพาน ของพวกสมณ- -ศากยปุตติยะ (พ.ม.ส.)	๑๘๒
ทรงทราบพรหมณัสจจ์ (พ.ม.)	๑๘๓
ทรงเห็นนรกและสวรรค์ ที่ผสสายตนะหก (พ.ม.ส.)	๑๘๕
ทรงทราบพรหมโลก	๑๘๖
ทรงทราบคติห้า และนิพพาน	๑๘๘
ทรงแสดงฤทธิ์ได้ เพราะอิทธิบาทสี่	๑๘๙
ทรงมีญาณในอิทธิบาทสี่ โดยปริวัฏฐี ๓ อากาโร ๑๒ (พ.ม.ส.)	๑๙๑
ทรงมีอิทธิบาทเพื่ออยู่ได้ถึงกัปป์ (พ.ม.)	๑๙๓
ทรงเปล่งเสียงคราวเดียว ได้ยินตลอดทุกโลกธาตุ (พ.ม.)	๑๙๓
ทรงมีปาฏิหาริย์ชนิดที่คนเขลามองไม่เห็นว่าเป็นปาฏิหาริย์ (พ.ม.ส.)	๑๙๔
ทรงมีปาฏิหาริย์ สาม	๑๙๗
เหตุที่ทำให้ทรงพระนามว่า “ตถาคต” สี่	๑๙๘
เหตุที่ทำให้ทรงพระนามว่า “ตถาคต” เพราะทรงเป็นกาลวาที ภูตวาที (พ.ม.ส.)	๒๐๐
ไวพจน์แห่งคำว่า “ตถาคต” (พ.ม.ส.)	๒๐๑
ทรงบัญญัติเป็นอภิธรรมพุทธะ เมื่อทรงชำนาญใน- -อนุพัพพิหารสมบัติ (พ.ม.อ.)	๒๐๒
ทรงบัญญัติเป็นอภิธรรมพุทธะ เมื่อทรงทราบปัญจปาหนัน- -โดยปริวัฏฐีสี่ (พ.ม.ส.)	๒๐๓

ทรงบัญญัติเป็นอภิสมัพุทธะ เมื่อทรงทราบอริยสัจจหมดจากสันเขิง	๒๐๔
เหตุที่ทำให้ได้พระนามว่า “อรหันตสัมมาสมัพุทธะ” (พ.ม.ส.)	๒๐๕
เหตุที่ทำให้ได้พระนามว่า “อรหันตสัมมาสมัพุทธะ” (อีกนัยหนึ่ง)	(พ.ม.ส.)	๒๐๖
เหตุที่ทำให้ได้พระนามว่า “อรหันตสัมมาสมัพุทธะ” (อีกนัยหนึ่ง)	(พ.ม.ส.)	๒๐๗
เหตุที่ทำให้ได้พระนามว่า “อนุตตรปฐิสมัพุทธะ” (พ.ม.ส.)	๒๐๘
เหตุที่ทำให้ได้พระนามว่า “โยคักเขมิ” (พ.ม.ส.)	๒๐๙
ทรงเป็นศาสดาปะระเภทตรัสรู้เอง (พ.ม.ส.)	๒๑๐
ไม่ทรงเป็นสัพพัญญูทุกอริยาบถ	๒๑๑
ทรงยืนยันความเป็นมหาบุรุษ (พ.ม.)	๒๑๒
ทรงอยู่ในฐานะที่ใคร ๆ ยอมรับว่าเลิศกว่าสรรพสัตว์ (พ.ม.ส.)	๒๑๔
ไม่มีใครเปรียบเสมอ (พ.ม.)	๒๑๕
ไม่ทรงอภิวาหุ์ใด	๒๑๕
ทรงเป็นธรรมราชา (พ.ม.)	๒๑๖
ทรงเป็นธรรมราชาที่เคารพธรรม	๒๑๖
ทรงคิดหาที่พึ่งสำหรับพระองค์เอง	๒๑๗
ทรงถูกพวกพราหมณ์ดัดข้อ	๒๑๙
มารทูลให้นิพพาน	๒๒๐
ทรงท้อพระทัยในการแสดงธรรม	๒๒๑
พรมอาราธนา	๒๒๒
ทรงเห็นสัตว์จุจดอกบัว ๓ เหล่า	๒๒๓
ทรงแสดงธรรมเพราะเห็นความจำเป็นของสัตว์บางพวก (พ.ม.)	๒๒๔
ทรงเห็นลู่ทางที่จะช่วยเหลือปวงสัตว์	๒๒๕

(๓๒)

พุทธประวัติจากพระโอษฐ์ – ลำดับเรื่อง

	หน้า
ทรงระลึหาผู้รับปฐมเทศนา	๒๒๖
เสด็จพาราณสี – พบอุปัชฌาย์	๒๒๗
การแสดงปฐมเทศนา	๒๒๙
ทรงประกาศธรรมจักรที่อิสิปนมฤคทายวัน	๒๓๓
แผ่นดินไหวเนื่องด้วยการแสดงธรรมจักร (พ.ม.)	๒๓๔
เกิดแสงสว่างเนื่องด้วยการแสดงธรรมจักร	๒๓๔
จักรของพระองค์ไม่มีใครต้านทานได้ (พ.ม.)	๒๓๕
ทรงหมั่นแต่จักรที่มีธรรมราชา เป็นเจ้าของ (พ.ม.)	๒๓๖
การปรากฏของพระองค์ – – คือการปรากฏแห่งดวงตาอันใหญ่หลวงของโลก (พ.ม.)	๒๓๗
โลกยังไม่มีแสงสว่าง จนกว่าพระองค์จะเกิดขึ้น (พ.ม.ส.)	๒๓๘

ภาค ๔

เริ่มแต่โปรกษุณจักษุแล้ว จนถึง จวนจะปรินิพพาน (๑๗๐ เรื่อง)

ก. เกี่ยวกับการประกาศพระศาสนา ๔๔ เรื่อง คือ :-

การประกาศพระศาสนา	๒๔๓
หลักที่ทรงใช้ในการตรัส	๒๔๔
ทรงมีหลักเกณฑ์ในการกล่าวผิดจากหลักเกณฑ์ของคนทั่วไป (พ.ม.ส.)	๒๔๕
อาการที่ทรงแสดงธรรม	๒๔๖
สมาธินิมิตในขณะทรงแสดงธรรม (พ.ม.ส.)	๒๔๖

ทรงแสดงธรรมโดยสายกลาง ไม่เอนเอียงไปสุดโต่ง : เกี่ยวกับ-

- “กามสุขัลลิกานุโยค” หรือ “อิตถกิลมณานุโยค”	(พ.ม.ส.)	๒๔๗
: เกี่ยวกับ “มี” หรือ “ไม่มี”	(พ.ม.ส.)	๒๔๘
: เกี่ยวกับ “ผู้หนึ่ง” หรือ “ผู้อื่น”	(พ.ม.ส.)	๒๔๘
: เกี่ยวกับ “ทำเอง” หรือ “ผู้อื่นทำ”	(พ.ม.ส.)	๒๔๙
: เกี่ยวกับ “ทำเอง” หรือ “ผู้อื่นทำ” (อีกนัยหนึ่ง)	(พ.ม.ส.)	๒๕๐
: เกี่ยวกับ “อย่างใดอย่างหนึ่ง” หรือ “อย่างอื่น”	(พ.ม.ส.)	๒๕๑
: เกี่ยวกับ “เหมือนกัน” หรือ “ต่างกัน”	(พ.ม.ส.)	๒๕๒
ไม่ทรงบัญญัติอะไรเป็นอะไร โดยส่วนเดียว	(พ.ม.ส.)	๒๕๓
ทรงแสดงทั้งอภังคิกรรรมและอนภังคิกรรรม	(พ.ม.ส.)	๒๕๕
ทรงแสดงธรรมด้วยความระมัดระวังอย่างยิ่ง	(พ.ม.)	๒๕๖
ทรงแสดงธรรมเพื่อปล่อยวางธรรม มิใช่เพื่อยึดถือ	(พ.ม.ส.)	๒๕๗
อาการที่ทรงบัญญัติวินัย	(พ.ม.)	๒๕๘
เหตุผลที่ทำให้ทรงบัญญัติระบบวินัย	(พ.ม.ส.)	๒๕๙
หัวใจพระธรรมในคำ “บริภาส” ของพระองค์	(พ.ม.)	๒๖๑
ทรงแสดงหลักพระศาสนา ไม่มีวิญญานที่เวียนว่ายตายเกิด	(พ.ม.ส.)	๒๖๓
ทรงแสดงหลักกรรมชนิดที่เป็น “พุทธศาสนาแท้”	(พ.ม.ส.)	๒๖๕
ทรงเป็นยาม เผ่าตลิ่งให้ปวงสัตว์	(พ.ม.อ.)	๒๖๗
ทรงปล่อยปวงสัตว์ เหมือนการปล่อยฝูงเนื้อ	(พ.ม.ส.)	๒๖๘
ทรงจัดพระองค์เองในฐานะเป็นผู้ฉลาดในเรื่องหนทาง	(พ.ม.ส.)	๒๗๐
ทรงสอนเช่นเดียวกับพระพุทธเจ้าทั้งปวง	๒๗๑	
ทรงเป็นศาสดาที่ไม่มีใครท้วงติงได้	(พ.ม.ส.)	๒๗๒

(๓๔)

พุทธประวัติจากพระโอษฐ์ – ลำดับเรื่อง

	หน้า
ทรงสามารถในการสอน ๒๗๓	
ทรงแสดงสติปัญญาเพื่อขจัดทวิฏฐินิสสัยทั้งสองประเภท (พ.ม.ส.) ๒๗๔	
ทรงสามารถสอนให้วิญญูชนรู้ได้เองเห็นได้เอง (พ.ม.ส.) ๒๗๕	
ทรงสามารถยิ่งในการสอน ๒๗๖	
ทรงประกาศพรหมจรรย์ ในลักษณะที่เทวดามนุษย์ประกาศตามได้ (พ.ม.ส.) ๒๗๘	
ทรงประกาศพรหมจรรย์ น่าดื่มเหมือนมัทนะ (พ.ม.ส.) ๒๗๙	
ทรงแสดงหนทางที่ผู้ปฏิบัติตามแล้ว จะเห็นได้เองว่าถูกต้อง (พ.ม.ส.) ๒๘๑	
ทรงแสดงสรีวาทธรรม ที่มีผล ๖ อันดับ (มีสวรรค์– –เป็นอย่างต่ำสุด) (พ.ม.ส.) ๒๘๑	
สิ่งที่ตรัสรู้แล้ว แต่ไม่ทรงนำมาสอนมีมากกว่าที่ทรงสอนมากนัก (พ.ม.) ๒๘๔	
คำของพระองค์ตรงเป็นอันเดียวกันหมด (พ.ม.อ.) ๒๘๕	
ทรงมีการกล่าวที่ไม่ขัดแย้งกับบัณฑิตชนในโลก (พ.ม.ส.) ๒๘๕	
ทรงสอนเฉพาะแต่เรื่องทุกข์กับความดับสิ้นของทุกข์ (พ.ม.) ๒๘๖	
คำสอนที่ทรงสั่งสอนมากที่สุด (พ.ม.ส.) ๒๘๗	
ทรงมีหลักเกณฑ์การฝึกตามลำดับ (พ.ม.) ๒๘๘	
ทรงฝึกสาวกเป็นลำดับ ๆ ๒๙๑	
เรื่องที่ไม่ทรงพยากรณ์ ๑๙๗	
ตรัสเหตุที่ไม่ทรงพยากรณ์อันตาคาทิกทวิฏฐิ สิบ ๒๙๙	
ตรัสเหตุที่ไม่ทรงพยากรณ์อันตาคาทิกทวิฏฐิ ส่วนที่เกี่ยวกับ “ตถาคตสี่” (พ.ม.ส.) ๓๐๑	
ตรัสเหตุที่ทำให้ไม่ทรงข้องแวะด้วยทวิฏฐิ สิบ (พ.ม.ส.) ๓๐๒	
เรื่องที่ทรงพยากรณ์ ๓๐๓	

ลำดับเรื่อง

(๓๕)

หน้า

ผู้ฟังพอใจคำพยากรณ์ของพระองค์	๓๐๓
ไม่ได้ทรงพยากรณ์เพื่อให้ชอบใจผู้ฟัง	๓๐๔
คำพยากรณ์นั้น ๆ ไม่ต้องทรงคิดไว้ก่อน	(พ.ม.)	๓๐๕
ทรงฆ่าผู้ที่ไม่รับการฝึก	(พ.ม.)	๓๐๖
เหตุที่สาวกบางคนไม่ได้บรรลุ	๓๐๘
ทรงบัญญัติโลกุตตรธรรมสำหรับคนทั่วไป	(พ.ม.)	๓๑๐
ทรงให้ทุกคนมีพระองค์ อยู่ที่ธรรมที่กำลังมีอยู่ในใจของเขา	(พ.ม.ส.)	๓๑๔
สัตว์โลกจะรู้จักพระรัตนตรัยถึงที่สุด ก็ต่อเมื่อรู้ผลแห่ง-								
-ความสิ้นอาสวะของตนเองแล้วเท่านั้น	(พ.ม.ส.)	๓๑๕

ข. เกี่ยวกับคณะสาวกของพระองค์ ๓๐ เรื่อง คือ :-

ทรงมีหมู่คณะที่เลิศกว่าหมู่คณะใด	(พ.ม.ส.)	๓๑๙
ทรงมีคณะสงฆ์ซึ่งมีคุณธรรมสูงสุด	(พ.ม.ส.)	๓๑๙
ในแต่ละบริษัท มีอริยสาวกเต็มทุกชั้นตอนตามที่ควรจะมี	(พ.ม.ส.)	๓๒๑
ทรงบริหารสงฆ์จำนวนร้อย	๓๒๓
วิธีที่ทรงปฏิบัติต่อภิกษุ เกี่ยวกับสิกขา	(พ.ม.ส.)	๓๒๔
ทรงรับรองภิกษุแต่บางรูป ว่าเป็น คนของพระองค์	(พ.ม.)	๓๒๕
ทรงมีศิษย์ทั้งที่ต่อและไม่ต่อ	๓๒๖
ทรงเรียกร้องให้กระทำพระองค์อย่างมิตร	(พ.ม.ส.)	๓๒๖
สาวกของพระองค์หลุดพ้น-								
-เพราะพิจารณาความเป็นอนัตตาในเบญจขันธ์	(พ.ม.) + (พ.ม.ส.)	๓๒๘
สาวกของพระองค์เสียชีพไม่เสียศีล	(พ.ม.)	๓๓๐

	หน้า
ตรัสให้สาวกติดตามฟังแต่เรื่องเป็นไปเพื่อนิพพาน (พ.ม.ส.)	๓๓๐
ทรงขอให้สาวกเป็นธรรมทายาท อย่าเป็นอามิสทายาท (พ.ม.)	๓๓๑
ทรงชักชวนให้สาวกกระทำดั่งที่เคยทรงกระทำ (พ.ม.ส.)	๓๓๒
ทรงขวยขว้างยาให้วิวาทกันเพราะธรรมที่ทรงแสดง (พ.ม.ส.)	๓๓๓
ทรงขอร้องให้ทำความเพียร เพื่ออนุตตรวิมุตติ (พ.ม.ส.)	๓๓๔
ทรงถือว่าภิกษุสาวกทุกวรรณะ เป็นสมณสากยปุตติยะโดยเสมอกัน (พ.ม.)	๓๓๕
ทรงให้ถือว่า สาวกทั้งหลายเป็นบุตรของพระองค์ (พ.ม.ส.)	๓๓๖
ทรงแสดงสาวกตัวอย่างที่ประสบความสำเร็จในอินทรีย์ภาวนา (พ.ม.ส.)	๓๓๖
ทรงมีคณะสาวกซึ่งมีปฎิหาริย์ (พ.ม.)	๓๓๘
ทรงเป็นพี่เลี้ยงให้แก่สาวกชั่วระยะจำเป็น (พ.ม.)	๓๔๐
ทรงมีพระสาวรีบุตรเป็นผู้รองลำดับ (พ.ม.)	๓๔๐
ทรงมีพระสาวรีบุตรเป็นผู้ประกาศธรรมจักรเสมอด้วยพระองค์ (พ.ม.)	๓๔๑
ทรงยกย่องพระสาวรีบุตรในฐานะธรรมโอรส (พ.ม.ส.)	๓๔๒
มหาเถระผู้มีสมบัติ และ อภิญาเทียมพระองค์ (พ.ม.ส.)	๓๔๔
พระองค์และสาวกมีการกล่าวหลักธรรมตรงกันเสมอ (พ.ม.ส.)	๓๔๕
ส่วนที่สาวกเข้มงวดกว่าพระองค์ (พ.ม.ส.)	๓๔๖
ทรงลดพระองค์ลงเสมอสาวก แม้ในหน้าที่ของพระพุทธเจ้า (พ.ม.ส.)	๓๔๘
เหตุที่ทำให้มีผู้มาเป็นสาวกของพระองค์ (พ.ม.ส.)	๓๔๙
เหตุที่ทำให้เกิดการแสดงปาติโมกข์ (พ.ม.ส.)	๓๕๑
ไม่ทรงทำอุโบสถ กับสาวกอีกต่อไป (พ.ม.)	๓๕๑

ค. เกี่ยวกับความเป็นอยู่ส่วนพระองค์เอง ๓๑ เรื่อง คือ:-

ไม่ทรงติดต่หายก	๓๕๒
ความรู้สึกของพระองค์เกี่ยวกับยศ	(พ.ม.ส.)	๓๕๓
ทรงเสพเสนาสนะป่าเรื่อยไป เพื่อให้เป็นตัวอย่าง	(พ.ม.)	๓๕๕
ทรงพอพระทัยความสามัคคีเป็นอย่างยิ่ง	(พ.ม.)	๓๕๕
ทรงมีความสุขยิ่งกว่ามหาราช	(พ.ม.)	๓๕๖
ทรงผาสุกยิ่งนัก เมื่อทรงอยู่ในอนิมิตตเจโตสมาธิ	(พ.ม.ส.)	๓๕๘
วิหารธรรมที่ทรงอยู่มากตลอดพรรษา และทรงสรรเสริญมาก	(พ.ม.ส.)	๓๕๙
ทรงมีอาหารบริสุทธ์ แม้เกี่ยวกับการมาสัตว์	(พ.ม.ส.)	๓๖๐
ไม่ทรงฉันอาหารที่เกิดขึ้นเพราะคำขับ	(พ.ม.ส.)	๓๖๑
ทรงฉันอาหารวันหนึ่งหนเดียว	๓๖๒
ทรงฉันอาหารหมดบาตร ก็มี	๓๖๓
บางครั้งทรงมีปติเป็นภักษา เหมือนพวกอาภัสสรเทพ	(พ.ม.ส.)	๓๖๓
ทรงมีการประหม่อย่างตลาคด	๓๖๔
ทรงเป็นผู้เอ็นดูเกื้อกูลแก่สรรพสัตว์อย่างไม่เห็นแก่หน้า	(พ.ม.ส.)	๓๖๕
ทรงมีลักษณะเอ็นดูสรรพสัตว์ทั้งหลับและตื่น	(พ.ม.ส.)	๓๖๗
ทรงมีลักษณะสัมมาสัมพุทธะ ทั้งในขณะทำและไม่ทำหน้าที่	(พ.ม.ส.)	๓๖๘
ตัวอย่างเพียงส่วนน้อยของความสุข	๓๗๐
ทรงนับพระองค์ว่าเป็นผู้หนึ่งในบรรดาผู้นอนเป็นสุข	๓๗๐
ทรงดับเย็นเพราะไม่ทรงยึดมั่นการรู้อะไรที่สมมติกันว่าเลิศ	(พ.ม.ส.)	๓๗๒
ที่ประทับนั่งนอนของพระองค์	๓๗๒
วิหารธรรมที่ทรงอยู่มากที่สุด ตลอดพระชนม์	(พ.ม.ส.)	๓๗๕

(๓๘)

พุทธประวัติจากพระโอษฐ์ – ลำดับเรื่อง

	หน้า
ทรงอยู่ด้วยสุญญตาวิหาร แม้ในขณะแห่งธรรมกถา (พ.ม.ส.)	๓๗๖
ทรงเป็นสมณะสุขุมลในบรรดาสมณะทั้งหลาย (พ.ม.)	๓๗๗
ทรงอยู่อย่างมีจิตที่ปราศจาก “หวัคั่นนา” (พ.ม.ส.)	๓๗๙
ทรงทำนาที่มอมตะเป็นผล ๓๗๙	๓๗๙
ทรงหลีกเร้นเป็นพิเศษบางคราว ๓๘๑	๓๘๑
ยังทรงมากอยู่ด้วยเขมวิตกและวิเวก (พ.ม.ส.)	๓๘๑
การเสด็จสู่ทวารวส (พ.ม.อ.)	๓๘๓
การเสด็จไปทรมานพกพรหมผู้กระด้างด้วยลัทธิ (พ.ม.ส.)	๓๘๔
ทรงมีมานแนวแน้นพิเศษ ๓๘๖	๓๘๖
กัลยาณมิตรของพระองค์เอง ๓๘๗	๓๘๗

ง. เกี่ยวกับลัทธิอื่นๆ ๑๖ เรื่อง คือ:-

พอดวงอาทิตย์ขึ้น หึ่งห้อยก้อบแสง (พ.ม.)	๓๘๘
ลัทธิของพระองค์ กับของผู้อื่น ๓๘๙	๓๘๙
ทรงแสดงอุปมัญญาธรรมสี่ชนิดที่สูงกว่าเดียรฉัตรอื่น (พ.ม.ส.)	๓๙๐
ทรงบัญญัตินิทสบุคคลที่ไม่เฝ้าด้วยพระราชาดังลัทธิอื่น (พ.ม.ส.)	๓๙๕
ทรงบัญญัติความหมายของคำว่า “ญาณ” –	
–ไม่ตรงกับความหมายที่เดียรฉัตรอื่นบัญญัติ (พ.ม.ส.)	๓๙๗
ไม่ทรงบัญญัติยืนยันหลักลัทธิเกี่ยวกับ “อตตะ” (พ.ม.ส.)	๓๙๘
ไม่ได้ทรงติการบำเพ็ญตะโปไปเสียตะพึด ๓๙๙	๓๙๙
ไม่ทรงตำหนิการบูชาัญญูไปเสียทั้งหมด (พ.ม.)	๔๐๐
ความบริสุทธิ์ใจของพระองค์ ในการปฏิบัติต่อลัทธิอื่น (พ.ม.ส.)	๔๐๑

ลำดับเรื่อง

(๓๕)

หน้า

กฎบางกฎที่ทรงยกเว้นให้แก่บางคน	๔๐๓
ทางแสดงหลักแห่งกรรมต่างจากพวกอื่น	(พ.ม.ส.)	๔๐๔
ทรง "เวยะ" ลัทธิที่ถือว่า สุขทุกข์เพราะกรรมเก่าอย่างเดียว	(พ.ม.)	๔๑๑
ทรง "เวยะ" ลัทธิที่ถือว่า สุขทุกข์เพราะการบันดาลของเจ้านาย	(พ.ม.)	๔๑๓
ทรง "เวยะ" ลัทธิที่ถือว่า สุขทุกข์ไม่มีอะไรเป็นเหตุเป็นปัจจัย	(พ.ม.)	๔๑๔
ทรงมีวิธีสกัดสแกพวกที่ถือลัทธิว่ามีอดีต	(พ.ม.ส.)	๔๑๕
ทรงระบุลัทธิมีกษลิวาท ว่าเป็นลัทธิทำลายโลก	(พ.ม.)	๔๑๘

จ. เกี่ยวกับการที่มีผู้อื่นเข้าใจผิด ๒๓ เรื่อง คือ :-

ทรงทำผู้มั่งร่ำรวยให้แพ้ยตัวเอง	๔๑๙
ไม่เคยทรงพรวนพรวนในท่ามกลางบริษัท	๔๒๑
ทรงสมาคมได้อย่างสนิทสนม ทุกบริษัท	(พ.ม.อ.)	๔๒๒
ทรงทำให้ใครปฏิเสธธรรมะที่พระองค์รับรอง	(พ.ม.)	๔๒๓
ทรงทำว่า ธรรมที่ทรงแสดงไม่มีใครค้านได้	(พ.ม.)	๔๒๕
ทรงยืนยันว่ามีสมณะอยู่ในธรรมวินัยนี้เท่านั้น	(พ.ม.)	๔๒๙
ทรงยืนยันว่า เพราะพระองค์ปรากฏ โขชนกจึงปรากฏ	๔๓๑
ไม่ได้ทรงประพาศพรหมจรรย์เพื่อให้เขานับถือ	(พ.ม.)	๔๓๑
ทรงหวังให้ช่วยกันทำความมั่นคงแก่พรหมจรรย์	(พ.ม.ส.)	๔๓๒
พรหมจรรย์นี้มีชื่อเสียงเป็นอันสูงส่ง	(พ.ม.)	๔๓๓
ทรงบัญญัติพรหมจรรย์ในลักษณะที่บรรพชาจักไม่เป็นโมฆะ	(พ.ม.ส.)	๔๓๔
พรหมจรรย์นี้ของพระองค์ บริบูรณ์โดยอาการทั้งปวง	(พ.ม.ส.)	๔๓๕
ทรงแก้ข้อที่เขาหาว่า เกียดกันทาน	(พ.ม.)	๔๓๖

	หน้า
ทรงแก้ข้อที่เขาคหาว่า เป็น “กาฝากสังคม” (พ.ม.ส.)	๔๓๗
ทรงแก้ข้อที่เขาคหาว่า ทรงหลง	๔๓๙
ทรงแก้คำตู่ของพวกอื่นที่ตู่ว่า เขาก็สอนเหมือนที่พระองค์สอน (พ.ม.ส.)	๔๔๐
ทรงถูกตู่ว่าตรัสว่าในสุกวิโมกข์มีความรู้ดีกว่าไม่งาม (พ.ม.ส.)	๔๔๑
ทรงถูกตู่ว่าไม่บัญญัติสิ่งซึ่งที่แท้ได้ทรงบัญญัติแล้ว (พ.ม.ส.)	๔๔๓
ทรงถูกตู่เรื่องฉันทปลาน้ำเนื่อ	๔๔๔
ทรงรับว่าทรงทราบมายา แต่ไม่ทรงมีมายา (พ.ม.ส.)	๔๔๔
แจ้งที่เขากล่าวหาพระองค์อย่างผิด ๆ	๔๔๗
ทรงหยาบมารว่าไม่มีวันรู้จักทางของพระองค์ (พ.ม.ส.)	๔๕๐
มนุษย์บุณชน รู้จักพระองค์น้อยเกินไป	๔๕๑

ฉ. เกี่ยวกับเหตุการณ์พิเศษบางเรื่อง ๒๒ เรื่อง คือ :-

การทรงแสดง ความพันเพราะสันตันทา	๔๕๕
การทรงแสดงเรื่องที่เป็นไปได้ยากเกี่ยวกับพระองค์เอง (พ.ม.ส.)	๔๖๐
การเกิดของพระองค์ ไม่กระทบกระเทือนกฎธรรมชาติ :	
การทรงแสดงไตรลักษณ์ (พ.ม.)	๔๖๑
การทรงแสดงปัจจุสมุปบาท (พ.ม.ส.)	๔๖๓
ทรงแนะนำการบูชาในภายใน (พ.ม.ส.)	๔๖๔
การทรงแสดงเหตุของความเจริญ	๔๖๕
ทรงแสดงที่พึงไว้ สำหรับเมื่อทรงล่องลับไปแล้ว (พ.ม.ส.)	๔๖๖
การตรัสเรื่อง “ทุกชั้นใครทำให้”	๔๖๗
การสนทนากับพระอานนท์ เรื่องกัลยาณมิตร (พ.ม.ส.)	๔๖๘

ลำดับเรื่อง

(๔๑)

หน้า

การสนทนากับ “พระหมื่นควา”	(พ.ม.)	๔๖๙
การตอบคำถามของทัณฑปาณีสักกะ	(พ.ม.)	๔๗๐
การสนทนากับนิครนถ์ : บาปกรรมเก่าไม่อาจสิ้นด้วยทุกกริยา		๔๗๑
: เวทนาทั้งหลายมิใช่ผลแห่งกรรมในกาลก่อน	(พ.ม.ส.)	๔๗๓
: การให้ผลของกรรมไม่อาจเปลี่ยนได้— —ด้วยตะบะของนิครนถ์	(พ.ม.ส.)	๔๗๕
การสนทนากะเทวดา เรื่องวิมุตติของภิกษุณี	(พ.ม.อ.)	๔๗๙
การสนทนากะเทวดา เรื่องอุปรีธานิยธรรม	(พ.ม.ส.)	๔๗๙
การสนทนาเรื่อง ที่สุดโลก		๔๘๐
การสนทนาเรื่อง ลัทธิซึ่งสมมติกันว่าเลิศ	(พ.ม.ส.)	๔๘๒
การตรัสเรื่อง “มหาภูต” ไม่หยั่งลงในที่ไหน	(พ.ม.อ.)	๔๘๓
การมาเฝ้าของตายนเทพบุตร		๔๘๕
การมาเฝ้าของอนาถปิณฑิกเทพบุตร		๔๘๖
การมาเฝ้าของจาตุมหาราช		๔๘๗
การข่มลิจฉวีบุตร ผู้มีไว้ในปาฏิหาริย์		๔๙๐
การสนทนากับปริพาชก ชื่อมณฑิยะและชาลียะ	(พ.ม.ส.)	๔๙๒
การสนทนาเรื่อง เครื่องสนุกของพระอริยเจ้า	(พ.ม.ส.)	๔๙๕

สนวนกพุทธประวัติภาค ๔

เรื่องเบ็ดเตล็ดตามเสียงของคนนอก (๒๔ เรื่อง)

คำชี้แจงสำหรับเรื่องผนวกแห่งภาค ๔		๕๙๙
--	--	-----

(๔๒)

พุทธประวัติจากพระโอษฐ์ – ลำดับเรื่อง

หน้า

เสียงกระฉ่อนทั่ว ๆ ไป : ทรงเป็นสมาธิพุทธะ–

–ประกาศพรหมจรรย์บริสุทธิ์ ๕๐๐

เสียงของผู้สรรเสริญธรรมเทศนา : ทรงมีธรรมเทศนาเป็นแสงสว่าง (พ.ม.) ๕๐๑

เสียงปริพาชก วัจฉโคตร : ทรงแสดงหลักสำคัญตรงกับ–

–สาวกอย่างนาคศรีย (พ.ม.ส.) ๕๐๑

: ทรงมีคำสอนที่เป็นแก่นแท้ล้วนๆ (พ.ม.) ๕๐๒

: ทรงประดิษฐานศาสนพรหมจรรย์ได้บริบูรณ์ (พ.ม.ส.) ๕๐๓

เสียงคนกะโม่คัลลนพราหมณ์ : “โอวาทของพระโคตมเป็นยอด” (พ.ม.) ๕๐๔

เสียงสัจจะนิครนถบุตร : “เจอพระโคตมแล้ว ไม่มีรอดไปได้” (พ.ม.) ๕๐๕

เสียงของเจ้าลิจฉวี ทูมมูชะ : ทรงหักล้างปรั้ง–

–เหมือนเด็กรุมกันต่อยกัมพู (พ.ม.) ๕๐๖

เสียงปริพาชก คณะแม่น้ำสัปปีนิ : ไม่มีช่องทางที่–

–ใครจะขึ้นสู่พระผู้มีพระภาค (พ.ม.) ๕๐๗

เสียงสังกมิวญฺชน : ทรงปฏิบัติได้เลิศกว่าพวกอื่น–

–(ในหลักธรรมอย่างเดียวกัน) (พ.ม.ส.) ๕๐๗

: สาวกของพระองค์ปฏิบัติได้เลิศกว่าพวกอื่น–

–(ในหลักธรรมอย่างเดียวกัน) (พ.ม.ส.) ๕๐๘

เสียงวัชชีมาหิตคหบดี : ทรงเป็นวัชชีชาวที มิใช่เอกสวาที (พ.ม.ส.) ๕๑๐

เสียงปฏฐุปาปริพาชก : ทรงบัญญัติหลักเรื่อง “ตถา” (พ.ม.ส.) ๕๑๑

เสียงปิลิตกะ ปริพาชก : ทรงมีคุณธรรมลึก–

–จนผู้อื่นได้แต่เพียงอนฺมานเอา (พ.ม.) ๕๑๒

เสียงปึงคิยานีพราหมณ์ : ทรงอยู่เหนือคำสรรเสริญ—

—ของชนธรรมดา (พ.ม.ส.) ๕๑๖

เสียงวัสสการพราหมณ์ : ทรงมีคุณธรรมสูง ๔ ประการ (พ.ม.) ๕๑๙

เสียงอรรถกัมเทพ : ทรงทราบมูทราและมูทราธิบาต (พ.ม.ส.) ๕๒๐

เสียงหัตถกเทวบุตร : ทรงอดแอดอยู่ด้วยบริษัทนานาชาติ (พ.ม.) ๕๒๑

เสียงเทวดาบางตน : ใครดูหมิ่นความอดทนของพระโคตม—

—ก็เท่ากับคนไม่มีตา (พ.ม.ส.) ๕๒๒

เสียงท้าวสักกะจอมเทพ : ทรงพระคุณที่ชอบใจเทวดา ๘ ประการ (พ.ม.ส.) ๕๒๒

เสียงโลหิจจพราหมณ์ : ทรงมีอนามยเป็นอย่างดี ๕๒๕

: ทรงตั้งผมช่วยคนจะตกเหวไว้ได้ (พ.ม.ส.) ๕๒๕

เสียงโสณทัณฑพราหมณ์ : ทรงมีคุณสมบัติสูงทุกประการ ๕๒๖

เสียงอุตตรมาณพ : ทรงประกอบด้วยมหาปุริสลักษณะ ๓๒ ๕๓๐

: ทรงมีลีลาสง่า งดงาม ๕๓๐

: ทรงมีมรรยาทเป็นสง่า น่ารัก ๕๓๑

: ไม่ทรงตื่นเต้นพระทัยในบ้าน ๕๓๑

: ทรงฉันภัตตาหารในหมู่บ้าน เรียบร้อยนัก ๕๓๑

: ไม่ทรงติดในรสอาหาร ๕๓๒

: ทรงมีวัตรในบาตร ๕๓๒

: การเสด็จกลับจากฉันในหมู่บ้าน ๕๓๓

: ทรงนุ่งห่มกระต๊อ ๕๓๓

: ทรงมุ่งแต่ความเกื้อกูลสัตว์ ๕๓๓

: ทรงแสดงธรรมด้วยพระสำเนียงมีองค์ ๘ ๕๓๔

(๔๔)

พุทธประวัติจากพระโอษฐ์ – ลำดับเรื่อง

หน้า

เสียงอุบาสกหิปปุณณิกวรรณ์ : ทรงประกอบด้วย–

–พระพุทธรูป ๑๐๐ ประการ (พ.ม.ส.) ๕๓๕

เสียงพระเจ้าปเสนทิโกศล : ทรงมีคณะสงฆ์ที่ประพฤติพรหมจรรย์ตลอดชีวิต ๕๔๐

: ทรงมีคณะสงฆ์ที่พร้อมเพรียง ๕๔๑

: ทรงมีคณะสงฆ์ที่ชุ่มชื้นผ่องใส ๕๔๑

: ทรงมีสังฆบริษัทที่เยียบเสียง ๕๔๒

: ทรงชนะคนมุ่งร้ายที่เข้าเฝ้า ๕๔๓

: ทรงสามารถปราบโจรที่มหาษัตริย์ก็ปราบไม่ได้ (พ.ม.ส.) ๕๔๔

: ทรงชนะน้ำใจคนโดยทางธรรม ๕๔๖

: ทรงเสมอกับพระเจ้าโกศลโดยวัย ๕๔๖

เสียงคนกะโมคคัลลานพราหมณ์ : ทรงคบและไม่ทรงคบบุคคลเช่นไร (พ.ม.) ๕๔๗

เสียงแห่งมาร : ทรงตรวนอำนาจมารเหมือนเด็กตรวนกำมปู (พ.ม.ส.) ๕๔๘

: ทรงเป็นกัณโณให้กำลังใจสำคัญว่ามั่นคง (พ.ม.ส.) ๕๔๙

: ไม่มีใครนำพระองค์ไปได้ด้วยราคะ (พ.ม.ส.) ๕๔๙

: ศัตรูประสบผลเหมือนเอาศรัทธาชนภูเข (พ.ม.ส.) ๕๕๐

ภาค ๕

การปริณิพพาน (๑๐ เรื่อง)

แปดสัปปียังมิพ้นเพณ ๕๕๓

ทรงมีความชราทางกายภาพเหมือนคนทั่วไป (พ.ม.ส.) ๕๕๔

ทรงทำหน้าที่พระพุทธรูปบริบูรณ์แล้ว ๕๕๕

ลำดับเรื่อง

(๔๕)

หน้า

เรื่องเบ็ดเตล็ดก่อนหน้าปรินิพพาน :

การตรัสภิกษุอุปทานิยธรรม	๕๕๖
เสด็จสวนอัมพลภูฏิกา	๕๕๗
เสด็จเมืองนาลันทา	๕๕๘
เสด็จบ้านปาฏลิกาม	๕๕๘
เสด็จบ้านโกฏิกาม	๕๕๙
เสด็จหมู่บ้านนาทิกะ	๕๕๙
เสด็จเมืองเวสาลี	๕๖๑
เสด็จบ้านเวพุกคาม	๕๖๑
เสด็จทิวาวหาร ที่ปาวาลเจดีย์	๕๖๒
ทรงปลงอายุสังขาร	๕๖๓
แผ่นดินไหวเนื่องด้วยการปลงอายุสังขาร	(พ.ม.ส.)	๕๖๔
เสด็จป่ามหาวัน	๕๖๔
เสด็จบ้านภันฑคาม	๕๖๕
เสด็จบ้านหัตถิกาม โดยลำดับ ถึงโกคนคร	๕๖๖
เสด็จเมืองปาวา	๕๖๗
เสด็จเมืองกุสินารา	๕๖๗
การปรินิพพาน หรือ การประทับสรีรเสวยครั้งสุดท้าย :							
แหว่ป่าสาละ ให้จัดที่ปรินิพพาน	๕๖๙
ตรัสเรื่องการบูชาอย่างแท้จริง	๕๗๐
เทวดามาเนื่องแน่น จึ่งทรงขับพระอุปวาณะ	๕๗๐
ตรัสเรื่องการจัดทำเกี่ยวกับพระสรีระ	๕๗๑

(๔๖)

พุทธประวัติจากพระโอษฐ์ – ลำดับเรื่อง

	หน้า
ตรัสเรื่องเมืองกุสาวดี	๕๗๒
ให้ไปบอกลมัลลกะตริย	๕๗๒
โปรดสุภทัตปริพาชก	๕๗๓
ตรัสเรื่องธรรมวินัยนี้ ไม่ว่างจากศาสดา	๕๗๓
ตรัสวิธีการร้องเรียก ทักทาย	๕๗๓
ให้เลิกถอนสิกขาบทเล็กน้อย	๕๗๓
ให้ลงพรหมทัณฑ์นั้นนักขุ	๕๗๔
ตรัสถามความเคลือบแคลง	๕๗๔
ปัจฉิมวาจา	๕๗๔
แผ่นดินไหวเนื่องด้วยการปรินิพพาน	๕๗๕
เราเห็นพระองค์ได้ ชั่วเวลาที่ยังปรากฏพระกาย	๕๗๕
การปรินิพพานของพระองค์ คือความทุกข์ร้อนของมหาชน	(พ.ม.) ๕๗๖
สังเวชนียสถาน ภายหลังพุทธปรินิพพาน	(พ.ม.) ๕๗๗

ภาค ๖

การบำเพ็ญบารมีในอศิศาต (๒๐ เรื่อง)

คำชี้แจงเกี่ยวกับภาค ๖	๕๘๑
ต้องท่องเที่ยวมาแล้ว เพราะไม่รู้วิธีสัจจ	๕๘๒
ตลอดวัฏสงสาร ไม่เคยทรงบังเกิดในสุทธาวาส	๕๘๒
ในวัฏสงสาร เคยทรงบูชาญญ และบำเรอไฟ มาแล้วเป็นอย่างมาก	๕๘๓
ทิวฐานุคติแห่งความดี ที่ทรงสั่งสมไว้แต่ภพก่อน ๆ	๕๘๔

ลำดับเรื่อง	(๔๓)
หน้า	
เคยทรงบังเกิดเป็นมหาพรหม, สักกะ, ฯลฯ (พ.ม.อ.)	๕๘๗
ครั้งมีพระชาติเป็น โขติปาลมานพ	๕๘๘
ครั้งมีพระชาติเป็น พระเจ้ามหาสุทนต์	๕๙๑
ครั้งมีพระชาติเป็น ปุโรหิต สอนการบูชาญญ์	๕๙๔
ครั้งมีพระชาติเป็น พระเจ้ามเหศวราช	๕๙๖
ครั้งมีพระชาติเป็น มหาโควินทพราหมณ์	๕๙๙
ครั้งมีพระชาติเป็น รถการ ช่างทำรถ (พ.ม.)	๖๐๐
ครั้งมีพระชาติเป็น อภิตตดาบส	๖๐๓
ครั้งมีพระชาติเป็น พระจันทกุมาร	๖๐๔
ครั้งมีพระชาติเป็น สังขพราหมณ์	๖๐๕
ครั้งมีพระชาติเป็น เวลามพราหมณ์ (พ.ม.)	๖๐๕
ครั้งมีพระชาติเป็น พระเวสสันดร	๖๐๗
ครั้งมีพระชาติเป็น มาตังคชฎิล	๖๑๑
ครั้งมีพระชาติเป็น จูฬโพธิ์	๖๑๑
ครั้งมีพระชาติเป็น เจ้าชายยุธัญชยะ	๖๑๒
ที่สุดแห่งการท่องเที่ยวของพระองค์	๖๑๓
ปทานุกรม เริ่มแต่หน้า	๖๑๕
ลำดับหมวดกรรม เริ่มแต่หน้า	๖๙๓